

Politik Bilim

Karamsarlığın nedeni (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Yeni ya da teknolojik açıdan daha gelişkin ürünler, sistemler ortaya koyup bunları dış pazarlarda satabilen firmalarımız olduğunu söyledim; ne var ki, sayıları, sanayimizdeki genel manzarayı değiştirebilecek kadar çok değil. Sanayimiz, hâlâ, Türkiye'yi geleceğin dünyasında iddia sahibi yapacak, **bütünsel bir teknoloji yeteneği** ortaya koyabilmiş değil ve Türkiye, hâlâ, **yeterince üretemeyen** bir ülke...

Yeterince üretememenin sonucu biliniyor: 2006'da ithalâtımız ihracatımızdan 39,9 milyar Dolar daha fazla olmuş; verdiğimiz açık önceki yıla göre 6,4 milyar Dolar büyümüş! İhracatımız artıyor, doğru; ama, ithalâtımız da aynı oranda (dolayısıyla, mutlak değer olarak daha fazla) artıyor. Zâten, ihraç ettiğimiz her 100 Dolar'lık mal için 66 Dolar'lık ithâl girdi kullanıyoruz. Yâni, ihracat gelirimizin %66'sı, ihraç ettiğimiz mallardaki ithâl girdilere gidiyor; kalan %34 de, ithâl ettiğimiz diğer malların bedelini karşılamıyor. İşin kötüsü, açığımızı turizm, yurtdışı taşımacılık ve müteahhitlik hizmetleri, işçi dövizli gelirleri vb. gelir kalemleriyle de kapatamıyoruz. Sayın Güngör Uras'ın yaptığı hesaba göre (Milliyet, 17.02.2007), 2006'da bu tür gelirler, dış ticaret açığımızın 8,6 milyar Dolar'ını karşılayabilmiş ve böylece '**câri açığımız**' 31,3 milyar Dolar'a inmiş! Bu, sürdürülebilir bir durum değil.

Çözüm, ihracatımızı artırırken, ithalâta olan bağımlılığımızı azaltmaktır. Bunun ön şartı ise, üretimimizi, teknoloji içeriği yüksek mal çeşidi ve miktar olarak, artırabilmektir. Bunları hepimiz biliyoruz da; yurtiçinde üretimi câzip hâle getirerek ihracatımızı artırabilmek için ne yapacağız? İşçiliğimizi ve mühendislik hizmetlerimizi daha da ucuzlatmak çıkar yol değil; çünkü, görülebilir bir gelecekte, bizim, işçi ve mühendislik ücretlerini düşürerek, Çin'den, Hindistan'dan (başkaları da var) daha ucuza üretilmemiz mümkün değil. Üstüne üstlük, bu ülkeler, ucuz işçiliklerine giderek artan oranlarda kendi teknoloji yeteneklerini de katıyorlar. Kullandığımız hammaddelerde ya da enerjide fiyat avantajımız var mı? Yok... Geriye, oynayabileceğimiz tek değişken kalıyor: Teknoloji... Üreteceğimiz mal ve hizmetlere, var olan, ama, çok daha fazlasını kazanmak zorunda olduğumuz mühendislik, tasarım geliştirme ve teknoloji geliştirme yeteneğimizi katmak... Tıpkı, geçen hafta değindiğim firmalarımızın yaptığı gibi.

Almanya'nın Yüksek Teknoloji Stratejisi'nden (2006-2009) söz etmiştim (CBT, 09.02.2007); ne deniyordu: "*Bugünkü yaşam standardımızı ve çocuklarımızın gelecekteki yaşam standardını güvence altına alabilmek için, yeni fikirlere, yeni ürünlere ve yeni sistem çözümlerine ihtiyacımız vardır. Rekabet yarışını düşük işçilik ücretlerine dayanarak kazanamayız. Ama, bu yarış en iyi fikirlere dayanarak mutlaka kazanırız.*"

'O Almanya'dır, yapar', diye düşünüyorsanız, unutmayın, Almanya tek örnek değil. Önümüze başka örnekler konduğunda, hep 'O İrlanda'dır, yapar', 'O Güney Kore'dir, Yeni Zelanda'dır, Avustralya'dır, Güney Afrika'dır, Brezilya'dır yapar', diyeceksek; o zaman adama sorarlar: Peki kardeşim ama, sen ne yaparsın?

Yapboz oyununu ya da Lego [Danca "*leg godt (iyi oyna)*" sözcüklerinin kısaltılmışı] oyuncaklarını bilirsiniz. Parçalarını yan yana getirdiğimizde yapbozda bir resmin, Lego'da diyelim, oyuncak bir evin ortaya çıkması, parçaların, sonuçta o resim ya da nesne elde edilsin diye tasarlanmış olmasındandır. Ulusal stratejiler de buna benzer. Tek fark, parçaların biçimlendirilmesinin de bizden istenmesidir. Ülke olarak ulaşılmak istenen geleceğin resmini ortaya koyan ulusal stratejiler, ülke firmalarının, kendi yeteneklerini, sonuçta o resmi elde

edecek biçimde geliştirmelerini öngörür; hükûmetlere de, firmaları buna teşvik edecek, uygun bir ortam yaratmanın yolunu, yordamını gösterir. Eksik kalacak parçaları (iktisat teori ve pratiği nelerin eksik kalacağını söylüyor), yine bu stratejilere göre, üniversiteleriyle, araştırma kurumlarıyla, destek mekanizmalarıyla, devlet tamamlar. Ne yapabileceğimizi gösteren böylesi stratejilerden yoksunluk bu köşeye sinen karamsarlığın ilk nedenidir.

CBT. 09 Mart 2007